

รูปแบบความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทย
กับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์

BORDER SECURITY MODEL OF MAE HONG SON PROVINCE, THAILAND
AND REPUBLIC OF THE UNION OF MYANMAR

ทันตา อุยธีรทัต¹ วัชรินทร์ สุทธิชัย² และสิทธิพรร์ สุนทร³
Thanta Ui-Thirathat¹ Watcharin Sutthisai² and Sitthiporn Soonthorn³

^{1,2,3} หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
^{1,2,3} Doctor of Public Administration, Rajabhat Maha Sarakham University, Maha Sarakham
E-mail: simmonds.p@rmu.ac.th

Received: June 18, 2020
Revised: August 27, 2020
Accepted: August 27, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน และ 3) สร้างรูปแบบความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการโดยศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 399 คน เครื่องมือการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามซึ่งมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณเชิงเส้นตรง และดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพโดยจัดการสนทนากลุ่มกับการสัมภาษณ์เชิงลึกซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย บุคคลที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงตามแนวชายแดนซึ่งเลือกมาแบบเจาะจง รวม 32 คน และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.43) 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และ .05 มีจำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านดินแดน ปัจจัยภายนอกประเทศ ปัจจัยด้านข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง ปัจจัยด้านพลเมืองรัฐ และปัจจัยด้านกฎหมายระหว่างประเทศ และ 3) ข้อเสนอแนะจากการประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า รูปแบบความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนของประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ประกอบด้วย 13 ปัจจัย ได้แก่ เขตแนวชายแดน นักธุรกิจ/พ่อค้า กฎหมายระหว่างประเทศ อำนาจอธิปไตย กฎหมายไทย พลเมืองรัฐ ปัจจัยภายนอกประเทศ ความมีเอกภาพและประสิทธิภาพ ดินแดนความร่วมมือและการมีส่วนร่วม ข้าราชการทั่วไป และที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงหน่วยงานราชการ

คำสำคัญ

ความมั่นคง แนวชายแดน แม่ฮ่องสอน ประเทศไทย เมียนมาร์

ABSTRACT

This research aimed to 1) study border level security in Mae Hong province, 2) study factors affecting the border security in Mae Hong Son province, and 3) create the border security model of Mae Hong Son province, Thailand and the Republic of the Union Myanmar. The Quantitative research samples were people living in Mae Hong Son province 399 samples. Instruments used for data collection was a 5-rating scale questionnaire with the reliability value of .96 and statistics used for data analysis consisted of frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple linear regression. The qualitative research was conducted by organizing a focus group discussion and in-depth interviewing 32 key informants who were the officials involving with border security affairs and they were selected purposively. The data were analyzed using the content analysis.

The results found that; 1) the overall level of border security in Mae Hong Son province was in overall at the high level ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.43). 2) The factors affecting the border security in Mae Hong Son province at the statistical significant level of .05 comprising 7 factors: territorial factor, external factor, security officials factors, state citizenship factor and International legal factor and 3) The information from the group discussion and in-depth interviewing was found that the border security model of Mae Hong Son province of Thailand should be consisted of 13 factors including : the borderline factor, business/merchant factor, international legal factor, sovereignty factors, Thai legal factors, state citizenship factor, external factor, unity and efficiency factor, territorial factor, cooperation and participation of general government officials and factor, security official factor, government security involving organizations.

Keywords

Security, Border, Mae Hong Son, Thailand, Myanmar

ความสำคัญของปัญหา

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเป็นนโยบายระดับชาติ กำหนดขึ้นเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการด้านความมั่นคงของภาครัฐในระยะเวลา 7 ปี โดยได้ประเมินสถานะแวดล้อมทางภูมิรัฐศาสตร์ สถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงของบริบทความมั่นคง นำไปสู่การกำหนดทิศทางหลักในการดำเนินการเพื่อรักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่ได้กำหนดลำดับความสำคัญ โดยพิจารณาความเสี่ยงและผลกระทบต่อความมั่นคงที่เป็นแก่น

หลักของชาติ ซึ่งส่งผลต่อความอยู่รอดปลอดภัยของชาติและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในด้านต่าง ๆ และภูมิคุ้มกันของชาติในภาพรวมเป็น “เกณฑ์สำคัญ” (Ministry of Defense, 2015)

ปัจจุบันบริบทด้านความมั่นคงของชาติมีความสลับซับซ้อน เชื่อมโยง และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปัญหาภายในและปัญหาภายนอกประเทศมีลักษณะเหลื่อมซ้อนกันจนไม่อาจที่จะแบ่งแยกประเด็นได้อย่างชัดเจน ทำให้ทั้งมิติภัยคุกคามและปรากฏการณ์ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นกลายเป็นปัจจัยสำคัญ ที่มีความจำเป็นต่อการประเมินสถานการณ์ด้านความมั่นคงและการเตรียมความพร้อมในการรับมือต่อภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้น (Office of Security Policy and Strategy, 2018)

จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดในภาคเหนือของประเทศไทย มีความโดดเด่นหลายลักษณะ โดยเฉพาะสภาพภูมิประเทศที่เป็นแนวกันพรมแดนระหว่างประเทศของจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะเป็นเทือกเขาสูง และแม่น้ำ ทุกอำเภอจะมีแนวพรมแดนติดกับประเทศพม่า 3 รัฐ คือ รัฐฉาน รัฐคยา และรัฐกอกูเล มีช่องทางธรรมชาติจำนวนมาก ประเทศพม่ายังไม่สามารถควบคุมชนกลุ่มน้อยได้ จึงยังมีการสู้รบระหว่างรัฐบาลทหารพม่าและชนกลุ่มน้อยอยู่ตลอดเวลา สภาพเศรษฐกิจสังคมความเป็นอยู่ที่ไม่เท่าเทียมเพื่อแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าประกอบกับความต้องการใช้แรงงานของภาคเกษตรกรรมภายในประเทศ จึงทำให้เกิดการหลั่งไหลของแรงงานต่างด้าวเข้ามาขายแรงงานในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และใช้เป็นทางผ่านไปยังจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และกรุงเทพมหานคร ซึ่งแรงงานต่างด้าวเหล่านี้ส่วนมากจะเป็นแรงงานไร้ฝีมือ และจะมีการเข้ามาอย่างถูกต้องและผิดกฎหมาย และนอกจากนี้ยังมีผู้หลบหนีภัยจากการสู้รบที่ลี้ภัยหลบหนีเข้ามาเพื่อต้องการเดินทางไปประเทศที่สาม โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่พักพิงจำนวน 4 แห่ง อีกทั้งยังพบปัญหายาเสพติดที่พบในพื้นที่ ส่วนใหญ่คือ ผิ่นรองลงมาคือ ยาบ้า เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดชายแดนมีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านยาวกว่า 400 กิโลเมตร ทำให้มีช่องทางเข้าออกหลายช่องทางทั้งทางบกและทางน้ำ และตามแนวชายแดนยังคงมีกำลังของชนกลุ่มน้อยเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ทำให้มีการเคลื่อนไหวของเครือข่ายยาเสพติดมากขึ้น (Mae Hong Son Provincial Administrative Organization, 2018)

ทั้งนี้ จากข้อเท็จจริงในส่วนปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ดังที่ได้กล่าวตามแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีความสลับซับซ้อน เชื่อมโยง และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปัญหาภายในและปัญหาภายนอกประเทศมีลักษณะเหลื่อมซ้อนกันจนไม่อาจที่จะแบ่งแยกประเด็นได้อย่างชัดเจน ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงตามแนวชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบกับที่ได้พบประเด็นปัญหาจากข้อเท็จจริงและการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเป็นความจำเป็นและเร่งด่วนที่จะต้องมีการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ เพื่อหาวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ลดความขัดแย้ง ลดการบุกรุก ปัญหาแรงงาน ปัญหายาเสพติด ตลอดจนสร้างแนวทางการเสริมสร้างความมั่นคงและพัฒนาแนวชายแดนให้มีความเจริญในทุกด้าน อันจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดูแลความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณสุขสภาพเมียนมาร์อยู่ในระดับใด
2. ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณสุขสภาพเมียนมาร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. รูปแบบความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณสุขสภาพเมียนมาร์มีลักษณะเป็นอย่างไร

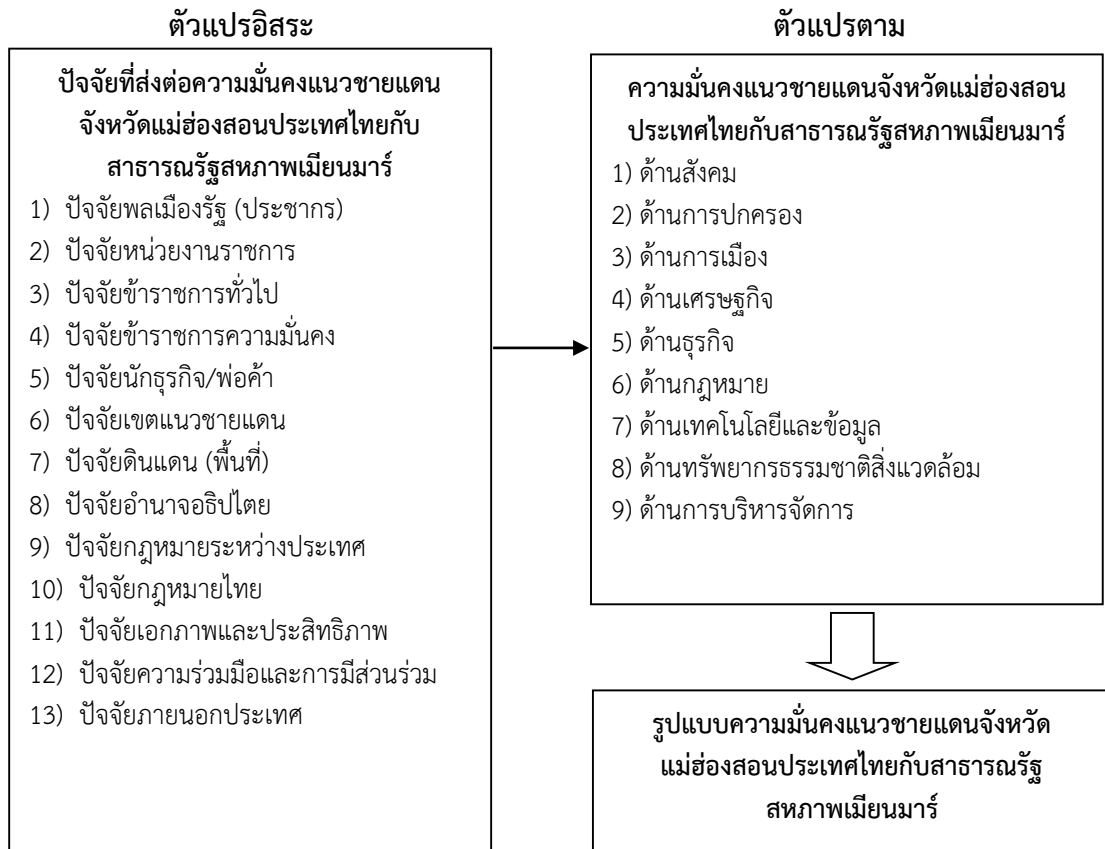
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณสุขสภาพเมียนมาร์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณสุขสภาพเมียนมาร์
3. เพื่อสร้างรูปแบบความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณสุขสภาพเมียนมาร์

สมมติฐานการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้นำมาสู่การกำหนดสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้ ปัจจัยด้านพลเมืองรัฐ (ประชากร) ปัจจัยด้านหน่วยงานราชการ ปัจจัยด้านข้าราชการทั่วไป ปัจจัยด้านข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง ปัจจัยด้านนักธุรกิจ/พ่อค้า ปัจจัยด้านเขตแนวชายแดน ปัจจัยด้านดินแดน (พื้นที่) ปัจจัยด้านอำนาจอธิปไตย ปัจจัยด้านกฎหมายระหว่างประเทศ ปัจจัยด้านกฎหมายไทย ปัจจัยด้านความมีเอกภาพและประสิทธิภาพ ปัจจัยด้านความร่วมมือและการมีส่วนร่วม ปัจจัยภายนอกประเทศ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณสุขสภาพเมียนมาร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณได้แก่ ประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมจำนวน 158,584 คน (Office of Registration Administration, 2019) โดยกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยได้แก่ ได้แก่ ประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวนทั้งสิ้น 399 ครัวเรือน ซึ่งกำหนดขนาดด้วยสูตรของ Yamane (1973) และทำการแบ่งชั้นภูมิกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นสัดส่วน จำแนกตามพื้นที่ปกครองระดับอำเภอในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 7 อำเภอ ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างจากการแบ่งชั้นภูมิจำแนกตามอำเภอ

ที่	อำเภอ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1	อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน	27,876	70
2	อำเภอขุนยวม	13,846	35
3	อำเภอปาย	21,224	53
4	อำเภอแม่สะเรียง	36,529	92
5	อำเภอแม่ลาน้อย	23,619	59
6	อำเภอสบเมย	24,451	62
7	อำเภอปางมะผ้า	11,039	28
	รวม	158,584	399

จากนั้นผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายต่อไปจนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละชั้นภูมิ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการประชุมกลุ่ม ได้แก่ บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความมั่นคงตามแนวชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 16 คน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ตัวแทนแทนประชาชน จำนวน 2 คน โดยเลือกจากผู้ที่มีบ้านพักอาศัยใกล้แนวเขตชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มที่ 2 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ของรัฐในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 2 คน โดยเลือกจากเจ้าหน้าที่ของจังหวัดที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับความมั่นคง กลุ่มที่ 3 ตัวแทนตัวแทนเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านความมั่นคงตามแนวชายแดน จำนวน 2 คน โดยเลือกจากเจ้าหน้าที่ของจังหวัดที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับความมั่นคงตามแนวชายแดนที่มีความรู้และประสบการณ์ทำงานในพื้นที่ กลุ่มที่ 4 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ทหาร จำนวน 2 คน โดยเลือกจากเจ้าหน้าที่ของจังหวัดที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับความมั่นคงตามแนวชายแดนที่มีความรู้และประสบการณ์ทำงานในพื้นที่ กลุ่มที่ 5 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 2 คน โดยเลือกจากเจ้าหน้าที่ของจังหวัดที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับความมั่นคงตามแนวชายแดนที่มีความรู้และประสบการณ์ทำงานในพื้นที่ กลุ่มที่ 6 ตัวแทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 2 คน โดยเลือกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนที่มีความรู้และประสบการณ์ทำงานในพื้นที่ กลุ่มที่ 7 ตัวแทนผู้นำท้องที่ จำนวน 2 คน โดยเลือกจากผู้นำท้องที่ที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนที่มีความรู้และประสบการณ์ทำงานในพื้นที่ และกลุ่มที่ 8 ตัวแทนนักธุรกิจ/พ่อค้า จำนวน 2 คน โดยเลือกจากผู้นำท้องที่ที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนที่มีความรู้และประสบการณ์ทำงานในพื้นที่ ส่วนผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความมั่นคงตามแนวชายแดนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 16 คน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ให้สำคัญกลุ่มเดียวกันแต่ไม่ใช่บุคคลคนเดียวกัน

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert (1967) ซึ่งมีค่าความตรง (IOC) ระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบบันทึกข้อสนทนาจากการประชุมกลุ่ม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจาก คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อนำเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 ตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 32 ตัวอย่าง และนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติ และประมวลผลการวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้ค่าเฉลี่ยเพื่อแปลผลระดับความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน และใช้ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อวัดการกระจายตัวของข้อมูลดังกล่าว อีกทั้งใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Method) เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณสุขรัฐสหภาพเมียนมาร์ ส่วนข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้การสังเคราะห์ผลการประชุมกลุ่มเพื่อจัดทำเป็นรูปแบบความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณสุขรัฐสหภาพเมียนมาร์ (ฉบับร่าง) และนำการสังเคราะห์รูปแบบฯ ไปทำการยืนยันโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 ตัวอย่าง สามารถสรุปได้ว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 52.630 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.880 ส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 40.100และส่วนใหญ่อาศัยในอำเภอแม่สะเรียง จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.060

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณสุขรัฐสหภาพเมียนมาร์โดยรวม และในรายด้านสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ระดับความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสหภาพเมียนมาร์ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับ สาธารณสุขรัฐสหภาพเมียนมาร์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านสังคม	3.91	0.55	มาก
2. ด้านการปกครอง	3.76	0.65	มาก
3. ด้านการเมือง	3.62	0.63	มาก
4. ด้านเศรษฐกิจ	3.44	0.69	มาก
5. ด้านธุรกิจ	3.68	0.57	มาก
6. ด้านกฎหมาย	3.36	0.69	ปานกลาง
7. ด้านเทคโนโลยีและข้อมูล	4.50	0.63	มากที่สุด
8. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.50	0.67	มาก
9. ด้านการบริหารจัดการ	3.60	0.56	มาก
ระดับความมั่นคงแนวชายแดนฯ โดยรวม	3.71	0.43	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.710$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ความมั่นคงแนวชายแดนอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีและข้อมูล ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.63) อยู่ในระดับมากจำนวน 7 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.55) รองลงมาด้านการปกครอง ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.65) ด้านธุรกิจ ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.57) ด้านการเมือง ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.63) ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.56) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.67) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.69) และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านกฎหมาย ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.69) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์โดยรวม ($\hat{Y}$)

Method: Stepwise		Coefficients ^a			t	Sig.	R	R ²	R ² _{Adj.}
		Unstdz		Stdz					
		B	S. E.	Beta					
1	(Constant)	2.606	0.140	-	18.642	0.000**	0.220	0.049	0.046
	ปัจจัยด้านดินแดน (พื้นที่)	0.148	0.033	0.220	4.465	0.000**			
2	(Constant)	2.225	0.190	-	11.694	0.000**	0.262	0.069	0.064
	ปัจจัยด้านดินแดน (พื้นที่)	0.245	0.047	0.363	5.251	0.000**	-	-	-
	ปัจจัยภายนอกประเทศ	0.186	0.064	0.202	2.919	0.004*	-	-	-
3	(Constant)	2.574	0.227	-	11.330	0.000**	0.294	0.087	0.080
	ปัจจัยด้านดินแดน (พื้นที่)	0.210	0.048	0.311	4.371	0.000**	-	-	-
	ปัจจัยภายนอกประเทศ	0.197	0.063	0.214	3.111	0.002*	-	-	-
	ปัจจัยด้านข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง	0.134	0.049	0.147	2.758	0.006**	-	-	-
4	(Constant)	2.332	0.244	-	9.561	0.000**	0.320	0.102	0.093
	ปัจจัยด้านดินแดน (พื้นที่)	0.234	0.049	0.348	4.829	0.000**	-	-	-
	ปัจจัยภายนอกประเทศ	0.213	0.063	0.231	3.373	0.001**	-	-	-
	ปัจจัยด้านข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง	0.227	0.060	0.250	3.782	0.000**	-	-	-
	ปัจจัยด้านพลเมืองรัฐ	0.156	0.060	0.170	2.601	0.010*	-	-	-

ตารางที่ 3 (ต่อ)

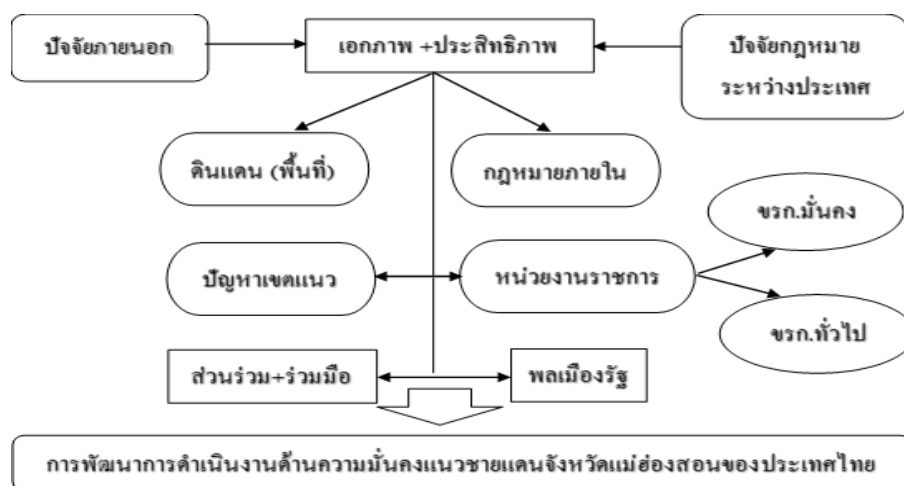
Method: Stepwise		Unstdz		Stdz	t	Sig.	R	R ²	R ² Adj.
		B	S. E.	Beta					
5	(Constant)	2.782	0.310	-	8.978	0.000**	0.339	0.115	0.103
	ปัจจัยด้านดินแดน (พื้นที่)	0.224	0.048	0.333	4.628	0.000**	-	-	-
	ปัจจัยภายนอกประเทศ	0.225	0.063	0.244	3.575	0.000**	-	-	-
	ปัจจัยด้านข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง	0.222	0.060	0.243	3.707	0.000**	-	-	-
	ปัจจัยด้านพลเมืองรัฐ	0.170	0.060	0.186	2.841	0.005**	-	-	-
	ปัจจัยด้านกฎหมายระหว่างประเทศ	0.135	0.058	0.118	2.331	0.020*	-	-	-

. Dependent Variable: ความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์โดยรวม / ** = นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 / * = นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า จำนวนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และที่ระดับ.05 มีจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านดินแดน(พื้นที่) (X_7) ปัจจัยภายนอกประเทศ (X_{13}) ปัจจัยด้านข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง (X_4) ปัจจัยด้านพลเมืองรัฐ(ประชากร) (X_1) และปัจจัยด้านกฎหมายระหว่างประเทศ (X_9) ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ปัจจัยด้านดินแดน(พื้นที่) (X_7) สามารถพยากรณ์ความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์โดยรวมได้ดีที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์โดยรวมในระดับต่ำมาก ($R = 0.220$) และสามารถพยากรณ์ความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์โดยรวมได้อย่างถูกต้องร้อยละ 4.90 ($R^2 = 0.049$) โดยเมื่อเพิ่มปัจจัยภายนอกประเทศ (X_{13}) เพิ่มปัจจัยด้านข้าราชการที่เกี่ยวข้องความมั่นคง (X_4) เพิ่มปัจจัยด้านพลเมืองรัฐ(ประชากร) (X_1) และเพิ่มปัจจัยด้านกฎหมายระหว่างประเทศ (X_9) เข้าไปในสมการถดถอย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลฯ ทั้ง 5 ปัจจัยสามารถร่วมกันพยากรณ์ความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์โดยรวม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และที่ระดับ.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์โดยรวมในระดับต่ำ ($R = 0.339$) และสามารถพยากรณ์ความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์โดยรวม เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 11.50 ($R^2 = 0.115$) โดยมีรูปสมการถดถอยแบบคะแนนดิบ (Unstandardized) ดังนี้ $\hat{Y}_{รวม} = 2.782 + (0.224X_7) + (0.225X_{13}) + (0.222X_4) + (0.170X_1) + (0.135X_9)$ และมีรูปสมการถดถอยแบบคะแนนมาตรฐาน (Standardized) ดังนี้ $\hat{Z}_{รวม} = 0.333 Z_7 + 0.244Z_{13} + 0.243 Z_4 + 0.186Z_1 + 0.118 Z_9$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อยและจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยและให้การสัมภาษณ์เชิงลึกในครั้งนี้ มีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ ควรประกอบด้วยตัวแปรทั้ง 13 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านเขตแนวชายแดน ปัจจัยด้านนักธุรกิจ/พ่อค้า ปัจจัยด้านกฎหมายระหว่างประเทศ ปัจจัยด้านอำนาจอธิปไตย ปัจจัยด้านกฎหมายไทย ปัจจัยด้านพลเมืองรัฐ ปัจจัยภายนอกประเทศ ปัจจัยด้านความมีเอกภาพและประสิทธิภาพ ปัจจัยด้านดินแดน ปัจจัยด้านความร่วมมือและการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านข้าราชการที่เกี่ยวข้องความมั่นคง ปัจจัยด้านหน่วยงานราชการ และปัจจัยด้านข้าราชการทั่วไป เนื่องจากเห็นว่าทั้ง 13 ปัจจัยเป็นองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ โดยผลการสังเคราะห์รูปแบบความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนของประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ ปรากฏดังภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 รูปแบบความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนของประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบว่ามีประเด็นซึ่งสามารถนำไปสู่การอภิปรายผลดังนี้

1. จากผลการวิจัยระดับความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนของประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ ที่พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นผลมาจากการอยู่ร่วมกันของประชาชนตามแนวชายแดนซึ่งเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย โดยสังคมของประชาชนตามแนวชายแดนมีความสามัคคี เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และเอื้ออาทรต่อกันและกัน อีกทั้งการดำเนินนโยบายด้านความมั่นคงมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาพื้นที่ตามแนวชายแดน โดยการเมืองและกิจกรรมทางการเมืองตามแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ เป็นไปอย่างเสรีภายใต้ข้อกำหนดตามกฎหมาย ส่วนระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจตามแนวชายแดนก็มีความเหมาะสม ส่งผลให้ระดับความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัด

แม่ฮ่องสอนของประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิศิษฐ์ ดำมาก (Dam Mak, 2017) ที่ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี โดยผลการวิจัยพบว่ากระบวนการบริหารสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงปลอดภัยในอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานีโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยด้านดินแดน (X_7) และปัจจัยด้านพลเมืองรัฐ (ประชากร) (X_1) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นเพราะปัจจัยด้านดินแดนหรือพื้นที่มักจะเป็นปัญหาที่เกิดต่อเนื่องจากประเด็นปัญหาความไม่ชัดเจนของเส้นเขตแดนไม่ว่าจะเป็นทางบกและทางทะเลที่นับได้ว่าเป็นปัจจัยหลักของปัญหาความมั่นคงบริเวณแนวชายแดนและนำไปสู่การใช้กำลังทหารในการแก้ไขปัญหาและนำไปสู่การขาดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายหรือละทิ้งถิ่นฐานของประชาชนในพื้นที่เขตแนวชายแดน อันเป็นผลจากการที่ดินแดน หรือพื้นที่เขตแนวชายแดนขาดความปลอดภัย และ/หรือ ขาดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นวรัตน์ นิธิชัยอนันต์ (Nithi Chai Anan, 2013) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การค้าชายแดนบริเวณจุดผ่อนปรนทางการค้าช่องกร่างระหว่างจังหวัดสุรินทร์ ประเทศไทยและจังหวัดอุดรธานี ประเทศกัมพูชา โดยผลการวิจัยพบว่า ความมั่นคงทางด้านแนวเขตแดนส่งผลให้ประชาชนมีเชื่อมั่นในพื้นที่เขตแนวชายแดน ลดการย้ายถิ่นฐาน และมีความเชื่อมั่นในการอาศัยอยู่ และประกอบอาชีพในพื้นที่เขตแนวชายแดน

3. ปัจจัยภายนอกประเทศ (X_{13}) และปัจจัยด้านกฎหมายระหว่างประเทศ (X_9) เป็นปัจจัยที่เป็นเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่สามารถส่งผลกระทบต่อประเทศอื่น โดยเป็นเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ทั้งหลายที่เกิดขึ้นภายนอกประเทศ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการเมืองของประเทศใดประเทศหนึ่งที่มีการส่งผลกระทบต่อประเทศอื่น หรือสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ ความขัดแย้งหรือข้อพิพาทระหว่างประเทศ การคุกคามความมั่นคง พฤติกรรมของประเทศมหาอำนาจ รวมถึงปัญหาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งล้วนแต่เป็นเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่สามารถส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการงานของภาครัฐ ตลอดจนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแนวชายแดนของประเทศไทยด้วยเช่นกัน โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาประสิทธิ์ ญาณบุปทีโป (Yan Pop Thi Po, 2016) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาวิถีชีวิตชุมชนในพื้นที่ชายแดนเพื่อความยั่งยืนของชุมชน: ศึกษากรณี 3 จังหวัดชายแดนอีสานใต้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์การเมืองภายนอกประเทศ รวมถึงปัจจัยกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องนั้น เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาวิถีชีวิตชุมชนในพื้นที่ชายแดนเพื่อความยั่งยืนของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยระดับความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนของประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ ซึ่งพบว่า ระดับความมั่นคงแนวชายแดนในด้านกฎหมายมีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง อันแสดงให้เห็นว่าความมั่นคงแนวชายแดน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนของประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ในด้านกฎหมายนั้น ยังจำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นเป็นลำดับแรกเมื่อเปรียบเทียบกับความมั่นคงแนวชายแดนในด้านอื่น ๆ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้น ควรมีการกำหนดแนวทางในการพัฒนา/ปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย และควรมีการปรับปรุงกฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับความมั่นคงตามแนวชายแดนให้มีความสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่มากขึ้น

1.2 จากผลสังเคราะห์รูปแบบความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนของประเทศไทยกับสาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์ ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้นั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการนำรูปแบบความมั่นคงแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนของประเทศไทยดังกล่าวไปใช้เป็นฐานคติในการกำหนดแนวทางต่าง ๆ ในการพัฒนาการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแนวชายแดนให้มีความสอดคล้องกัน โดยการจัดโครงสร้างองค์กรที่เกี่ยวข้องนั้น จะต้องใช้แนวทางของการจัดองค์กรผสมแบบ Matrix organization อย่างไรก็ตาม การจัดองค์กรผสมแบบ Matrix Organization จะเป็นลักษณะองค์กรแบบแนวนอน (Horizontal organization) แต่ก็มีข้อจำกัดของความหลากหลายและความไม่คุ้นเคยของผู้บริหารภายในองค์กร ดังนั้นจะต้องมีเครื่องมือในการบูรณาการไม่ว่าจะเป็นกฎหมายระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ โดยจำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงกฎหมายหรือกฎระเบียบต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ รวมถึงต้องมีการร่างกฎหมายใหม่เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงสภาพปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านความมั่นคงแนวชายแดนทั้งในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และพื้นที่จังหวัดชายแดนอื่น ๆ ของประเทศไทยให้มีความครอบคลุม

2.2 ควรมีการสำรวจวิจัยถึงความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนอื่น ๆ ของประเทศไทย ให้มีความครอบคลุม และทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของความมั่นคงในแต่ละพื้นที่ รวมถึงการวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ส่งผลให้ความมั่นคงในแต่ละพื้นที่เกิดความแตกต่างระหว่างกัน เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาความมั่นคงชายแดนแบบบูรณาการในแต่ละพื้นที่จังหวัด

References

- Dam Mak, P. (2017). *konlayut kānborihan sangkhom phua sang khwammankhong ploṭphai nai 'amphoe māe lan changwat pattani* [Social Administration Strategies for Community Security in Maelan District, Pattani Province]. Master of Arts Program, Social Development Administration, Prince of Songkla University.
- Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale, Reading in Attitude Theory and Measurement*. New York: Harper & Row.
- Mae Hong Son Provincial Administrative Organization. (2018). *saphāp thuapai khong changwat māehongson* [General conditions of Mae Hong Son province]. Mae Hong Son: Provincial Administrative Organization.

- Ministry of Defense. (2015). **nayōbāi khwāmmankhong hæng chat Phō.Sō. sōngphanhārōjhāsippæt-sōngphanhārōjhoksipsī** [National Security Policy 2015-2021]. Bangkok: Ministry of Defense.
- Nithi Chai Anan, N. (2013). **kānkha chāidæen bōriwēn chut phōnpron thāngkān khā chōng krāng rawāng chāngwat Surin prathēt Thai læ chāngwat ‘udōn mī chai prathēt Kamphūchā** [Border trading at the temporary permitted point Chong-Krang between Surin Thailand and Udonmeechai Cambodia]. **Buriram Rajabhat University Research and Development Journal**, 8(2), pp. 103-110.
- Office of Registration Administration. (2019). **sathiti læ chāmnūan prachākōn nai chāngwat mæhōngsōn Na dūan Karakadākhom Phō.Sō. chāmnæk tām ‘amphœ** [Statistics and Population in Mae Hong Son Province of July 2019]. Mae Hong Son: Department of Provincial Administration.
- Office of Security Policy and Strategy, Internal Security Operations Command. (2018). **yutthasāt kōng ‘amnuāi kān raksa khwāmmankhong phāinai rātcha ‘ānāchak Phō.Sō. sōngphanhārōjhoksip-sōngphanhārōjhoksipsī** [Internal Security Operations Command Department Strategy 2017-2021]. Bangkok: Strategic Studies Center, National Institute of Defense Studies.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. New York: Harper and Row.
- Yan Pop Thi Po, P. (2016). **kānphatthanā withī chīwit chumchon nai phūnthī chāidæen phūā khwāmyangyūn khōng chumchon: suksā kōranī sām chāngwat chāidæen ‘īsān tai** [The Development of Community Living near the Territory for the Sustainability: A Case Study of 3 Provinces near the Cambodian Territory]. **Phut Asian Sueksa Journal**, 1(1), pp. 44-57.